

แควงวิจัย นช. Research Notes

ศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น Research Center for Mekong Regional Tourism

ในสถานการณ์ที่เป็นจริง แม้รัฐบาลจะมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง แต่สถานการณ์การท่องเที่ยวภูมิภาคอีสานก็ยังคงได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวต่ำกว่าภาคอื่นๆ ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยว และการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ตลอดจนจรรยาบรรณการท่องเที่ยวก็ยังมีไม่มากนักและในภาพรวมก็ยังไม่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับมากเท่าที่ควร ดังนั้น มหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาหลักในภูมิภาคอีสาน ที่มีความเชื่อมโยงกับภูมิภาคลุ่มน้ำโขงมากที่สุด มีความหลากหลายทางวิชาการรวมกับความเชี่ยวชาญของบุคลากรในศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ซึ่งได้ร่วมกันดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของภูมิภาค และมีองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์หลากหลาย จึงได้ระดมความคิดของบุคลากรที่สนใจและเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวในเชิงบูรณาการความรู้ความคิดในการจัดตั้งศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขึ้น เพื่อศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของภาคอีสาน เชื่อมโยงถึงภูมิภาคลุ่มน้ำโขงให้เด่นชัด เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขงในทุกๆ ด้าน หารูปแบบแนวทางและกลยุทธ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวาง เพื่อให้การท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขงยั่งยืนต่อไป

วิสัยทัศน์

ศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวชั้นนำที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มอาเซียน

พันธกิจ

ศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีพันธกิจหลักดังนี้

1. ดำเนินการวิจัยการท่องเที่ยวในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เพื่อพัฒนาศักยภาพให้ยั่งยืน
2. พัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาในด้านการท่องเที่ยว
3. เผยแพร่และบริการวิชาการแก่สังคม

ขอบเขต

ศูนย์วิจัยการท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จะเน้นการวิจัยและการพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยวในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงให้สามารถจัดการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน พัฒนาบุคคลด้านการท่องเที่ยวทั้งในระดับปริญญาและบุคลากรทั่วไปตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

เป้าหมาย วัตถุประสงค์และแผนกลยุทธ์

จากพันธกิจและขอบเขตการดำเนินงานในระยะ 5 ปีแรก ได้จึงกำหนดเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์และแผนกลยุทธ์ ดังนี้

เป้าหมายที่ 1

เพื่อพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลท่องเที่ยว เพื่อการตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ให้มีผลงานวิจัยไม่น้อยกว่า 5 เรื่อง ฐานข้อมูลไม่น้อยกว่า 2 ชุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิจัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยว
2. เพื่อวิจัยนโยบายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
3. เพื่อวิจัยศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว
4. เพื่อวิจัยสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว
5. เพื่อวิจัยการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
6. เพื่อวิจัยผลกระทบของการท่องเที่ยว
7. เพื่อวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการท่องเที่ยว

แผนกลยุทธ์

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทำการวิจัยในกรอบทิศทางที่กำหนด
2. สร้างเครือข่ายกับองค์กรทั้งภายในและภายนอก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาการท่องเที่ยว

เป้าหมายที่ 2

เพื่อพัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ในการสร้างองค์ความรู้ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยผลิตบัณฑิตปริญญาโทไม่น้อยกว่า 10 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อดำเนินงานวิจัยที่มีคุณภาพด้านการท่องเที่ยวในระดับบัณฑิตศึกษาและเชื่อมโยงสู่การนำไปใช้ประโยชน์
2. เพื่อพัฒนาการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาไปสู่ความเป็นสากล

แผนกลยุทธ์

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทำวิทยานิพนธ์ที่เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยตามเป้าหมาย

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีศักยภาพสูง มีส่วนร่วมในการวิจัยตามเป้าหมาย

3. สร้างเครือข่ายบัณฑิตศึกษาและนักวิจัยกับสถาบันชั้นนำทั้งในและนอกประเทศ

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการแสวงหาแหล่งทุนเพิ่มเติมจากภายนอก

เป้าหมายที่ 3

เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในวารสารไม่น้อยกว่า 15 เรื่อง จัดนิทรรศการอย่างน้อย 3 ครั้ง และจัดประชุมวิชาการอย่างน้อย 1 ครั้ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. เพื่อเผยแพร่งานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์แผนกลยุทธ์

1. สนับสนุนการจัดนิทรรศการ การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย

2. สนับสนุนและให้รางวัลการเผยแพร่ผลงานวิจัยในวารสารที่เป็นที่ยอมรับ

3. สร้างเครือข่ายกับองค์กรอื่น เพื่อการจัดประชุม การจัดนิทรรศการ และการบริการวิชาการ

การประเมินผลสำเร็จของโครงการ

1. จำนวนโครงการวิจัยและจำนวนเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก

2. จำนวนฐานข้อมูลการท่องเที่ยว

3. จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

4. จำนวนผลงานที่ได้รับการเผยแพร่

5. จำนวนครั้งการบริการวิชาการด้านการท่องเที่ยวแก่ชุมชน

ในระยะเวลาการดำเนินงานที่ผ่านมาปีกว่า ๆ ศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ได้สนับสนุนโครงการวิจัย 15 โครงการ จัดการประชุมสัมมนา 6 ครั้ง เป็นการประชุมปกติ 1 ครั้ง และได้จัดทำข้อมูล

ท่องเที่ยวจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด คือ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม และร้อยเอ็ด ทั้งนี้ได้จัดทำ CD ภาพรวม 4 จังหวัด ไว้ด้วยอีก 1 แผ่น อย่างไรก็ตามข้อมูลดังกล่าวได้ใส่ไว้ใน Website ของศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง สำหรับเผยแพร่แก่ผู้สนใจทั่วไปอีกด้วย และเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างทันสมัย จึงได้จัดทำ E-NEWS ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดออกเดือนละ 1 ครั้งอย่างสม่ำเสมอ มีผู้สนใจเข้าดู Website ของศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีเครือข่ายสมาชิกทั้งในและต่างประเทศให้การตอบรับที่น่าพึงพอใจ นอกจากนี้ยังได้จัดนำเที่ยวในเขตกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารตามโอกาสที่เหมาะสมอีกด้วย

ส่วนการสร้างเครือข่ายทางวิชาการและการพัฒนาการท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง นอกจากได้ร่วมเป็นภาคีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมทั้งสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นแล้ว ยังได้ประสานความร่วมมือกับกระทรวงท่องเที่ยวสป.ลาว ซึ่งรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและคณะ ได้ร่วมเจรจาความร่วมมือการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของ สป.ลาว ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาโครงการร่วมกันซึ่งจะได้ลงนามความร่วมมือกันต่อไป

แนวคิดหลักในการดำเนินงานของศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง คือ ส่งเสริมให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) โดยความพยายามในการสร้างรูปแบบ ลักษณะการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับระบบนิเวศตามธรรมชาติ มีการจัดการทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ให้มีการเรียนรู้ร่วมกันและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคน

